

Міністерство освіти і науки України
Український державний університет імені Михайла Драгоманова
Педагогічний факультет
Кафедра ЮНЕСКО з наукової освіти

СИЛАБУС
нормативного освітнього компонента
«ОРГАНІЗАЦІЯ НАУКОВИХ ДОСЛІДЖЕНЬ»

освітньої програми **Початкова освіта**
галузі знань **01 Освіта/Педагогіка**
спеціальності **013 Початкова освіта**
освітнього рівня **магістр**

1 курс, 2-й семестр

I. Опис дисципліни

Навчальне навантаження з дисципліни		Методи навчання і форми контролю
Кількість кредитів - 3		Методи навчання: 1. За джерелом передачі інформації: <i>словесні, наочні, практичні.</i> 2. За рівнем пізнавальної активності: <i>репродуктивні, пояснювально-ілюстративні, проблемного викладу, частково-пошукові, дослідницькі.</i> 3. За логікою розгортання змісту: <i>індуктивні, дедуктивні, традуктивні.</i> 4. Інноваційні: <i>проектні, інтерактивні, методи дистанційного навчання.</i>
Загальна кількість годин - 90		
<i>Денна</i>	<i>Заочна</i>	
Лекції:		
14	6	
Семінарські заняття:		
8	4	
Лабораторні заняття:		
-	-	
Самостійна робота:		
68	80	
Співвідношення аудиторних годин і годин СРС:		
1/3	1/8	
Тижневе навантаження (год.) - аудиторне: 2 - самостійна робота: 5		Форма підсумкового контролю: <i>екзамен</i>
Мова навчання - українська		

Предметом вивчення навчальної дисципліни є сутність і роль наукових знань у суспільстві, теоретичні засади та практичні рекомендації щодо організації науково-дослідницької діяльності здобувачів вищої освіти.

Міждисциплінарні зв'язки: «Філософія освіти», «Освітня політика та лідерство», «Науковий семінар», «Технології навчання освітніх галузей у початковій школі», виробничі практики та написання кваліфікаційної роботи.

Мета і завдання навчальної дисципліни полягають у поглибленні знань теоретичних засад науково-дослідної діяльності, опануванні інструментарієм її здійснення та організації, розвиток вмінь виконання специфічних видів наукових та навчально-дослідних робіт, вузько спрямованих на здійснення самостійного наукового дослідження проблем майбутньої професійної діяльності

II. Основні результати навчання та компетентності, які вони формують:

Інтегральна компетентність. Здатність самостійно та комплексно розв'язувати задачі в сфері початкової освіти, у професійно-педагогічній та науково-пошуковій діяльності вчителя дослідницького та інноваційного характеру.

№	Результати навчання	Компетентності
1	ПР 8: Відповідати критеріям академічної доброчесності у власній науково-пошуковій і педагогічній діяльності.	ЗК 1: Здатність до гнучкості мислення, його абстрактності та критичності, аналізу та синтезу.
2	ПР 9: Планувати, організовувати і здійснювати наукові (експериментальні) дослідження у сфері початкової освіти; аналізувати, узагальнювати й презентувати результати дослідження; аргументувати власну наукову позицію. ПР 10: Складати програму саморозвитку та самовдосконалення, обирати ефективний інструментарій самопрезентації результатів власної професійної діяльності, створювати власний професійний імідж.	ЗК 2: Здатність до креативності та генерування нових ідей у професійно-педагогічній діяльності. ЗК 4: Здатність здійснювати професійно-педагогічну та науково-дослідницьку діяльність з виявом ініціативності та підприємливості. СК 6: Здатність моделювати, проектувати та реалізовувати науково-експериментальну діяльність в системі початкової освіти в широких мультидисциплінарних контекстах, нових або незнайомих середовищах за наявності неповної чи обмеженої інформації.
3	ПР 2: Спілкуватися академічною українською та іноземною мовами в усній та письмовій формах, використовувати комунікативні стратегії, формувати в учнів здатність до взаєморозуміння, міжособистісної взаємодії.	ЗК 3: Здатність здійснювати науково-прикладні дослідження на відповідному рівні. СК 2: Здатність спілкуватися академічною українською та іноземною мовами в усній та письмовій формах, використовувати різні стратегії комунікації, формувати спільноту учнів, у якій кожен відчуває себе її частиною.

III. Тематичний план дисципліни

На вивчення навчальної дисципліни відводиться 3 кредити ЄКТС 90 години.

Назви модулів і тем	Кількість годин (денна форма навчання)					Кількість годин (заочна форманавчання)				
	Аудиторні	Лекції	Лабораторні	Семінарські	СР С	Аудиторні	Лекції	Лабораторні	Семінарські	СР С
Змістовний модуль 1. Теоретико- методологічні засади наукового дослідження										
Тема 1. Наука, наукове пізнання, наукові знання	1	1	–	1	6	3	2	–	1	6
Тема 2. Теоретична основа наукових досліджень	2	1			6			–		7
Тема 3. Методологія і методи наукових досліджень	2	1	–	1	6			–		7
Тема 4. Етос науки та науковця	1	1			6			–		7
Змістовний модуль 2. Практичний інструментарій ефективного наукового дослідження										
Тема 1. Етапи науково-дослідної роботи, методологічний інструментарій наукового дослідження	4	2	–	2	6			–		10

Тема 2. Робота з джерелами, публікація результатів наукового пошуку	4	2	–	2	6	4	2	–	2	8
Тема 3. Фінансово-управлінські ресурси реалізації наукових досліджень	2	2	–	–	8			–		8
Змістовний модуль 3. Специфіка організації профільного наукового дослідження										
Тема 1. Особливості методології галузевих досліджень	3	2	–	1	12			–		14
Тема 2. Специфіка здійснення та оприлюднення результатів кваліфікаційного наукового дослідження	3	2	–	1	12	3	2	–	1	13
Разом:	22	14	–	8	68	10	6	–	4	80

IV. Зміст навчальної дисципліни за модулями та темами

Змістовий модуль 1. Теоретико-методологічні засади наукового дослідження

Тема 1.1. Наука, наукове пізнання, наукові знання

1. Наука як особлива форма людської діяльності. Основна мета науки.
2. Сутність та особливості наукового пізнання.
3. Критерії науковості.
4. Поняття наукової раціональності.

Тема 1.2. Теоретична основа наукових досліджень

1. Теоретичні та методичні принципи науки.
2. Етапи отримання наукової продукції.
3. Організація наукового дослідження в Україні.
4. Державна політика України з наукової та науково-технічної діяльності.

Тема 1.3. Методологія і методи наукових досліджень

1. Сутність понять «метод», «методика», «методологія».
2. Рівні методології і принципи її реалізації.

Тема 1.4. Етос науки та науковця

1. Поняття етосу науки.
2. Основні етичні кодекси вчених. Моральна відповідальність вченого і винахідника.
3. Нормативно-правова база, яка регулює етику наукового дослідження.

Змістовий модуль 2. Практичний інструментарій ефективного наукового дослідження

Тема 2.1. Етапи науково-дослідної роботи, методологічний інструментарій наукового дослідження

1. Загальна схема наукового дослідження.
2. Планування та організація наукового дослідження.
3. Етапи проведення наукового дослідження.
4. Логіка побудови та розробки наукової гіпотези.
5. Обробка та узагальнення результатів дослідження.

Тема 2.2. Робота з джерелами, публікація результатів наукового пошуку

1. Поняття про наукову інформацію та її роль у проведенні наукового дослідження.
2. Інформаційне забезпечення науково-дослідної роботи.
3. Процес збору та обробки інформації, її бібліографічний опис.
4. Публікація результатів наукового дослідження та її види, критерії оцінки їх ефективності, популяризація.
5. Наукометрія як галузь наукознавства та практичний інструмент

Тема 2.3. Фінансово-управлінські ресурси реалізації наукових досліджень

1. Стипендії та премії для молодих вчених.
2. Ключові закордонні програми підтримки досліджень та академічної мобільності для студентів, дослідників та викладачів
3. Міжнародні проекти, особливості управління та участі.

4. Організаційна структура ЗВО із забезпечення науково-дослідної роботи здобувачів.

Змістовий модуль 3. Специфіка організації профільного наукового дослідження

Тема 3.1. Особливості методології та організації галузевих досліджень

1. Типи й види галузевих досліджень.
2. Науково-педагогічне дослідження.
3. Організаційні основи реалізації наукових досліджень здобувачами другого (магістерського) рівня вищої освіти в галузі.
4. Принципи реалізації комплексних наукових досліджень.

Тема 3.2. Специфіка здійснення та оприлюднення результатів кваліфікаційного наукового дослідження

1. Структурні елементи реалізації науково-дослідної роботи в конкретній науковій галузі.
2. Документальний супровід та механізм підготовки до захисту магістерського дослідження.
3. Теоретична та емпірична (експериментальна) складова магістерського дослідження.
4. Процедура захисту кваліфікаційної випускової роботи.
5. Критерії визначення якості кваліфікаційного наукового дослідження.

V. Завдання до самостійної роботи студентів та форми контролю за їх виконанням

№ з/п	Назви модулів і тем	Зміст завдань до СРС	Форма виконання/звітності
1	Змістовий модуль 1. Теоретико-методологічні засади наукового дослідження Тема 1.1. Наука, наукове пізнання, наукові знання	Поняття наукового напрямку та наукової школи.	Порівняльна таблиця
		Специфіка та розмаїття парадигм наукового знання.	Презентація
		Фундаментальна наука і науковий світогляд у перспективі XXI сторіччя.	Аналітична розвідка
2	Тема 1.2. Теоретична основа наукових досліджень	Сучасні тренди глобалізації, цифровізації, екологізації в науці.	Презентація
		Внесок українських вчених у науку.	Аналітична розвідка
		Пріоритетні напрями розвитку науки і техніки в Україні.	Аналітична розвідка
3	Тема 1.3. Методологія і методи наукових досліджень	Кількісні та якісні методи досліджень.	Порівняльна таблиця
		Структура наукового напрямку дослідження.	Схема-конспект
4	Тема 1.4. Етос науки та науковця	Практичне використання етичних принципів у науковій діяльності студентів	Реферативна доповідь
		Морально-етичні аспекти сучасних проблем і можливі шляхи їх вирішення	Аналітична розвідка
5	Змістовий модуль 2. Практичний інструментарій ефективного наукового дослідження Тема 2.1. Етапи науково-дослідної роботи, методологічний інструментарій наукового дослідження	Особливості наукової творчості у дослідницькій діяльності та вимоги до неї.	Аналітична розвідка
		Мотивація наукової діяльності.	Есе
6	Тема 2.2. Робота з джерелами, публікація результатів наукового пошуку	Типові порушення мовних норм у науковому тексті.	Реферативна доповідь
		Стили оформлення літератури (ДСТУ, Chicago, Harvard, APA тощо).	Порівняльна таблиця
7	Тема 2.3. Фінансово-управлінські ресурси реалізації наукових досліджень	Конкурси Міністерства освіти і науки України, Національного фонду досліджень України.	Таблиця / список
		Стипендії та премії Президента України, Кабінету Міністрів України та Верховної Ради	Таблиця / список

		України для молодих вчених.	
8	Змістовий модуль 3. Специфіка профільного дослідження Тема 3.1. методології досліджень	Особливості наукового дослідження з педагогічних наук	Презентація
		Особливості наукового дослідження з культурологічних наук.	Презентація
		Особливості наукового дослідження з історичних наук.	Презентація
		Особливості наукового дослідження у галузі мистецтва.	Презентація
		Особливості наукового дослідження у галузі психології.	Презентація
9	Тема 3.2. Специфіка здійснення та оприлюднення результатів кваліфікаційного наукового дослідження	Рецензування наукового дослідження.	Рецензія
		Поняття Експертної комісії.	Презентація
		Роль та функції наукового керівника та наукового консультанта.	Презентація

V. Контроль якості знань студентів

5.1. *Форми і методи поточного контролю*

Форми поточного контролю: модульні контрольні роботи.

Методи поточного контролю: усне опитування, тести, практичні завдання.

5.2. *Форми і методи підсумкового контролю*

Екзамен

VII. Інформаційні джерела для вивчення курсу

- Вітченко А. О. Основи наукових досліджень у вищій школі: [підручник]. Київ: Ямчинський О. В. [вид.], 2020. 270 с.
- Гаєв Є. О. Шість уроків з академічної доброчесності : навч. посіб. Київ :Інтерсервіс, 2020. 41 с.
- Закон України "Про освіту" 2145-VIII, редакція від 06.04.2022 р. [Електронний ресурс]. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19#Text>
- Зайченко І.В. Педагогіка і методика навчання у вищій школі: навчальний посібник. 2-е вид., переробл. і доп. К.: Видавництво Ліра-К., 2017. 456 с.
- Закон України «Про наукову і науково-технічну діяльність» Редакція від 16.07.2019 р. [Електронний ресурс]. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/848-19>
- Мартинюк О. М. Академічне письмо (конспект лекцій): навчально- методичне видання. Луцьк : Вежа, 2021. 48 с. URL: https://evnuir.vnu.edu.ua/bitstream/123456789/20241/1/akadem_mart.pdf.
- Медвідь В. Ю., Данько Ю. І., Коблянська І. І. Методологія та організація наукових досліджень (у структурно-логічних схемах і таблицях): навч. посіб. Суми: СНАУ, 2020. 220 с.
- Методологія та організація наукових досліджень : навч. посіб. / І. С.Добронравова, О. В. Руденко, Л. І. Сидоренко та ін. ; за ред. І. С. Добронравової (ч. 1), О. В. Руденко (ч. 2). К. : ВПЦ «Київський університет», 2018. 607 с. URL:<http://www.philsci.univ.kiev.ua/biblio/Methodol.pdf>.
- Надикто В.Т. Основи наукових досліджень: підручник. Херсон: Олді- плюс, 2019. 268 с.
- Назаровець С., Борисова Т. Відкритий доступ до наукових цитувань. Практичний посібник: [препринт]. К.: ДНТБ України, 2019. 33 с. URL: <https://doi.org/10.5281/zenodo.2553994>
- Основи наукових досліджень: навч. посіб. Київ : Вид-во Нац. пед. ун-ту ім.М. П. Драгоманова, 2020. 73 с.
- Презентація наукових результатів: навч. посіб. / Сусліков Л. М., Студеняк І. П. ; ДВНЗ "Ужгород. нац. ун-т". Ужгород : Говерла, 2019. 298 с.
- Про авторське право і суміжні права: Закон України із змінами N 1977-VIII(1977-19) від 23.03.2017.
- Про вищу освіту: Закон України у новій редакції від 2017 р. URL:zakon.rada.gov.ua/go/1556-18.
- Про інформацію: Закон України від від 02.10.1992 № 2657-XII (Редакція станом на 15.06.2022) . URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2657-12#Text>.
- Про науково-технічну інформацію: Закон України від від 25.06.1993 № 3322-XII (Редакція станом на 19.04.2014). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3322-12#Text>.
- Про наукову і науково-технічну діяльність : Закон України від 26.11.2015 № 848-VIII (Редакція станом на 06.04.2022). URL:<http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/848-19>.
- Про наукову і науково-технічну експертизу: Закон України від 10.02.1995 р. № 51/95-ВР. (Редакція станом на 16.10.2020). URL:<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/51/95-%D0%B2%D1%80#Text>
- Семенов О. М. Академічна культура дослідника: європейський та національний контексти = Researcher's

Academic Culture: European and National Contexts : навч. посіб.; Сум. держ. пед. ун-т ім. А. С. Макаренка, "Erasmus+", Programme of the European Union, EurDocs, програма модуля Жана Моне (2018-2021). Суми : СумДПУ ім. А. С. Макаренка, 2021. 215 с.

20. Zarei, E & Jabbarzadeh, A. (2019). Knowledge management and social media: A scientometrics survey. International Journal of Data and Network Science, 3(4), 359-378.

VIII. Інформація про викладачів

Викладачі	МАТУСЕВИЧ ТЕТЯНА ВОЛОДИМИРІВНА
Профіль викладача на сторінці кафедри/факультету	кандидат філософських наук, доцент, доцент кафедри ЮНЕСКО з наукової освіти педагогічного факультету https://unesco.udu.edu.ua/pro-nas/nasha-komanda
Електронна адреса	t.v.matusevych@udu.edu.ua
Контактний телефон	
Інформація про консультації	Консультації згідно визначеного графіку кафедри

IX. Організаційні вимоги з вивчення навчальної дисципліни

Політика щодо академічної доброчесності. Політика ОК ґрунтується на засадах Положення «Про академічну доброчесність в Українському державному університеті імені Михайла Драгоманова» (<https://udu.edu.ua/resursy/normatyvni-dokumenty/nakaz/polozhennia-pro-akademichnu-dobrocheshnist-udu>). Викладач ознайомлює здобувача вищої освіти з правилами поведінки на заняттях, користуванням засобами електронного зв'язку, недопущенням академічного плагіату, фальсифікації, фабрикації, списування, акцентує увагу на заборону використання додаткових джерел інформації під час оцінювання знань, при використанні Інтернет ресурсів зазначається використане джерело. Під час навчання учасники освітнього процесу зобов'язані дотримуватися академічної доброчесності: етичних принципів та визначених законом правил, якими мають керуватися учасники освітнього процесу під час навчання, викладання та провадження наукової діяльності.

Дотримання академічної доброчесності здобувачами передбачає: самостійне виконання навчальних завдань, завдань поточного та підсумкового контролю (для осіб з особливим освітніми потребами ця вимога застосовується з урахуванням їх індивідуальних потреб і можливостей); посилення на джерела інформації у разі використання ідей, тверджень, відомостей; дотримання норм законодавства про авторське право; надання достовірної інформації про результати власної навчальної (наукової, творчої) діяльності.

Політика щодо відвідування. Під час вивчення ОК здобувачі вищої освіти дотримуються вимог чинного законодавства України, Статуту УДУ імені Михайла Драгоманова (<https://udu.edu.ua/resursy/normatyvni-dokumenty/statut-ukrayinskoho-derzhavnoho-universytetu-imeni-mykhayla-drahomanova>) і Правил внутрішнього розпорядку УДУ імені Михайла Драгоманова (<https://udu.edu.ua/resursy/normatyvni-dokumenty/nakaz/pravyla-vnutrishnoho-rozporiadku-udu-imeni-mykhaila-drahomnaova>) відвідують заняття згідно розкладу, дотримуються етичних норм поведінки.

Усі учасники освітнього процесу дотримуються загальноприйнятих моральних принципів, правил поведінки та корпоративної культури; підтримувати атмосферу доброзичливості, відповідальності, порядності й толерантності. Відвідування занять з курсу є обов'язковим завизначеним деканатом розкладом. За об'єктивних причин (лікарняний, заява) заняття може бути відпрацьованим. Атмосфера на заняттях повинна бути творчою, відкритою до конструктивної критики. Недопустимі запізнення на заняття; списування.

Політика щодо дедлайнів і перескладання. Здобувачі вищої освіти можуть здійснювати перескладання результатів навчання ОК відповідно до «Положення про організацію освітнього процесу в УДУ імені Михайла Драгоманова», «Положення про порядок контролю якості знань студентів УДУ імені Михайла Драгоманова», «Положення про порядок ліквідації академічної заборгованості студентами УДУ імені Михайла Драгоманова» (посилання на Положення: <https://udu.edu.ua/resursy/normatyvni-dokumenty>).

Правила виконання завдань ОК: практичні та самостійні завдання виконуються вчасно та здаються викладачу у визначені ним терміни. Роботи, що здаються з порушенням термінів без поважних причин, оцінюються нижчою оцінкою (75% від максимальної оцінки). У разі неатестації перескладання відбувається з дозволу деканату.

Політика щодо конфліктних ситуацій. Вирішення конфліктних ситуацій у ЗВО здійснюється відповідно до «Положення про врегулювання конфліктів в УДУ імені Михайла Драгоманова» (<https://udu.edu.ua/resursy/normatyvni-dokumenty/nakaz/polozhennia-pro-vrehuliuvannia-konfliktiv-v-udu-imeni-mykhaila-drahomanova>). Між учасниками освітнього процесу здійснюється партнерська взаємодія, толерантність і повага до кожної особистості.

X. Умови для інклюзивного вивчення освітнього компонента

Даний ОК може викладатися для людей з особливими освітніми потребами. Форми і методи інклюзивного навчання обираються з урахуванням індивідуальних потреб здобувача. Обов'язково поєднуються фронтальні, індивідуальні та групові ФОНД. Традиційні методи навчання поєднуються з інтерактивними і спеціальними (методи педагогічного супроводу та корекції, тощо).